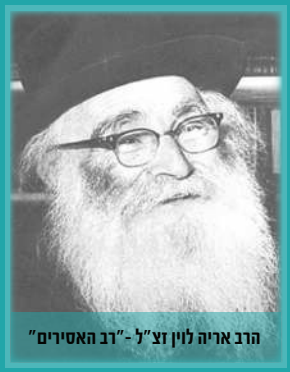
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת כי תצא

י"ד אלול תשע"ח

גליון מספר 87

דרך חיים

הפרשה פותחת בהיתר אשת יפת תואר. מדובר על מלחמת רשות, בה אם אדם מוצא אשת יפת תואר וחושק בה יכול לקחתה לו לאשה. ומסבירים חז"ל ש"לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, מוטב שיאכלו ישראל בשר תמותות שחוטות ואל יאכלו בשר תמותות נבלות". הקב"ה חושש שאותו לוחם יתאווה לאשה זו ויקחנה בדרך איסור, ולכן כתב באיזה אופן הדבר מותר.

עלינו לשאול כיצד איש צדיק מגיע למצב הזה. שכן אנו יודעים שלמלחמה יוצאים רק צדיקים, שכל מי שיש בידו עבירות חוזר לביתו. ועוד כתב בעל ה'טורים' (דברים כא י) ""כי תעשה הישר" וסמיך ליה "כי תצא למלחמה", שאין יוצאין למלחמה אלא צדיקים (סוטה מד א)".

מהי אותה עבירה שבשלה חוזרים מהמלחמה? אומרת הגמרא שזה השח בין תפילין של יד לתפילין של ראש. מכאן אנו למדים שמדובר באנשים צדיקים ללא רבב, כך שאפילו חטא כזה קטן לא היה בידם. על כן מתמיה מאד העיסוק של התורה בעניין אשת יפת תואר, שלכאורה לא שייך יצר הרע גדול שכזה אצל צדיקים מופלגים כאלה.

עוד גדילה התמיהה נוכח האמירה הידועה ש'שלוחי מצוה אינם ניזוקים' (תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ח עמוד ב), וכפי שמסביר האור החיים הקדוש (דברים פרק כא פסוק יא) שהוא הדין שאינם ניזוקים בהיזק רוחני של חטאים:

"והנה כבר כתבתי כמה פעמים כי באמצעות מעשה המצוה יתלבש באדם אור השכינה ויגרש ממנו חלק הרע כאומרו (קהלת ח') "שומר מצוה לא ידע דבר רע", ובפרט שלוחי מצוה. ועיין מה שפירשתי בפרשת שלח לך (דברים יג כו) ששלוחי מצוה בשעת שליחותם אפילו מיצר הרע מצותם מצילתם, וכמו כן העוסק בעבירה מתלבשת בו רוח הטומאה ומעותת דרכו".

אלא שהתשובה היא שמכאן אנו למדים שגם אם אדם יהיה צדיק ואיש מעלה סוף סוף אין אפוטרופוס לעבירות בכלל ולעריות בפרט. אפילו צדיקים גמורים יכולים ליפול בחטאים נוראים כאלה ועלינו להיות זהירים בתכלית בעניינים אלה. לכן באה התורה ומתירה לאותו אדם לקחת את האשה, כיוון שישנו חשש מיצרו הרע, שאם לא נתיר לו לקחתה בהיתר יבוא ויקח אותה באיסור.

המשך בעמוד הבא

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

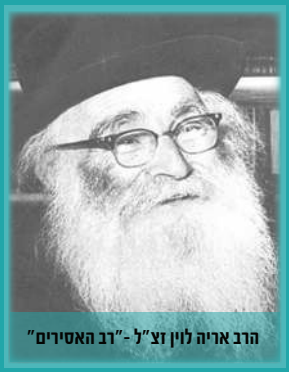

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

דרך חיים

ימים אלה בהם אנו נמצאים הם ימים של תשובה, נלמד מפרשה זו כמה טהרה ונקיות צריך מעבירות שבידינו, וגם אחר כל ההתנקות עלינו להוסיף משמרת למשמרת בענייני עריות ואיסוריהם.

שבת שלום ומבורך!

שלכם בהוקרה רבה,

חיים אידלס

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

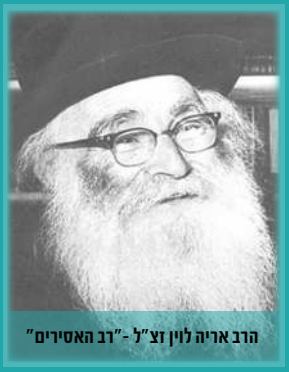

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

בדרכו של ר' אריה

סיפר ר' שלמה שטנצל זצ"ל:

הרה"צ רבי אריה לוין סיפר לי כי ר' חיים ברלין סיפר לו על ימי קטנותו, שאביו הנצי"ב אמר לו שיקבל על עצמו את מדת הסבלנות, באמרו כי מדת הסבלנות עמדה לו בכל ימי חייו במצביו הקשים ביותר. ור' אריה לוין יעץ לי, כי אם רצוני לעבוד על איזה מדה שהיא כוללת הכל ושעמדה גם לו, הרי זו מדת הסבלנות.

והרב הצדיק ר' אריה לוין ביאר מאמר רבותינו ז"ל על פי מדה זו:

"סייג לחכמה שתיקה" - לא להקפיד, אלא שהלב ישתוק זוהי החכמה, וזהו הסייג הטוב ביותר לאדם בחיים, בחיי המשפחה הפרט והכלל.

וכן ביאר על הכתוב "ולמקללי נפשי תדום" שיש כאן שני שלבים: "ולמקללי נפשי" - "תדום", כלומר אף שכואב לי- אך עלי לשתוק ולא להתפרץ בכעס. ולאחר מכן "ולמקללַי - נפשי תדום", כלומר לא רק שפתי לא יחזיר, אלא גם נפשי תמצא בדממה ובמנוחה וזוהי שלמות מעלת הסבלנות, שההולך בזה מובטח לו חיים שקטים מלאי שמחה.

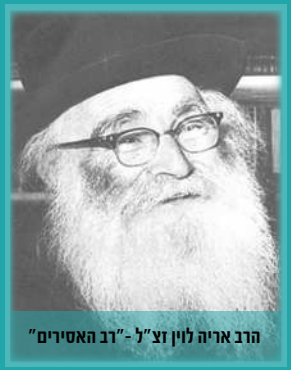
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

בפסוק "שמע ישראל" מובא יסוד אמונתנו ביחוד ה', ובשל כך פסק השלחן ערוך על פי לשון המדרש שיש לקרוא את קריאת שמע באימה, ביראה, ברתת ובזיע.

כפי שפתחנו בשבוע שעבר, חיוב קריאת שמע הוא מדאורייתא, ולכן יש להיזהר באופן מיוחד לכוון לצאת בו ידי חובה. כלל נקוט בידינו שמצוות צריכות כוונה, ובלא כוונה אין יוצאים ידי חובתן. באמרנו "צריכות כוונה" יש לחלק בין כוונת תוכן המילים לכוונה לצאת ידי חובת המצוה, כשכוונת הביטוי הוא על פי הפירוש האחרון- שבכל מצוה עלינו לכוון לצאת ידי חובתה. למעשה אדם שלא כיוון לצאת ידי חובה בקראו קריאת שמע יוצא ידי חובת בעצם הקריאה, משום שמעשיו מעידים שהתכוון לקיים מצוה בקריאתו, ולמרות זאת יש להקפיד לכתחילה לזכור ולכוון לקיים מצוה בקריאתו. זאת בשונה ממצוות שבהן לא ניכר שמקיים מצוה, שחייב למעשה לכוון לצאת ידי חובת מצוה. נעיר במאמר המוסגר שמה שאמרנו שמצוות צריכות כוונה לצאת ידי חובה ולא לגבי תוכן המצוה נכון בכלל המצוות מלבד שלוש מצוות בהן נאמר "למען": תפילין ("למען תהיה תורת ה' בפיך"), ציצית ("למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי") וסוכה ("למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל"). למדו הפוסקים מלשון הפסוק שקיום המצוה בהן צריכות להיעשות עם הטעם, ולכן הדגיש זאת הפסוק במילת "למען". זהו דבר שראוי לדעתו ולזכרו, משום שלדעת הגרש"ז אויערבאך זצ"ל ועוד פוסקים אדם שלא כיוון בכוונת טעם המצוה צריך לשוב ולקיימה וכאילו לא קיימה כלל.

יחד עם זאת, במצות קריאת שמע ישנה חובה נוספת- לכוון בפירוש המילים של הפסוק "שמע ישראל", ואדם שלא כיוון בפירוש המילים- צריך לחזור ולקרוא פסוק זה. אמנם ישנו איסור לקרוא "למפרע", הוה אומר לקרוא פסוק ולחזור לאחור, לכן אדם שנזכר בסוף הפרשה הראשונה שלא כיוון בפסוק הראשון חוזר וקורא שוב כל הפרשה הראשונה מתחילתה. אך אם נזכר אחר שהתחיל את פרשת "והיה אם שמע" עליו לסיים את הפרשה, לחזור ולקרוא את "שמע" וכל הפרשה הראשונה ולדלג לפרשת "ויאמר". אם אדם שם ליבו

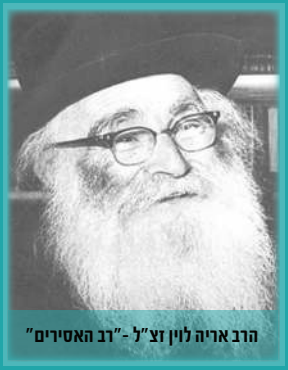
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

שלא כיוון ליבו מיד לאחר שקרא את הפסוק הראשון- חוזר וקורא בלחש את הפסוק הראשון, שלא יהא נראה כמודה שישנן שתי רשויות בשמיים שמייחד כל אחת לעצמה חלילה.

מפאת החשיבות לכוון את ליבו בשעת קריאת שמע תיקנו חכמינו לכסות את עיניו בשעת קריאתה על מנת להפריש דעתו מכל עייני העולם הזה. יש לדעת שכיוון ש"ברוך שם כבוד מלכותו" נתקן כהמשך ליחוד השם שבפסוק הראשון, וגם באמירה זו יש חיוב לכוון, יש להקפיד לכסות את עיניו עד סיום אמירת פסוק זה. למעשה העיקר לעצום עיניו, אך רבי חיים ויטאל זי"ע כתב שיש דווקא לכסות עיניו בידו הימנית, וכן כתב המשנה ברורה בשם עטרת זקנים.

המעוניין לשלוח אל הרב אידלס שאלות הלכתיות (בלבד) מוזמן לשלוח דרך אתר:
עמותת איש צדיק היה,
מדף: שו"ת עם הרב חיים אידלס
תשובות יישלחו לשואלים ויפורסמו באתר ובעלון.

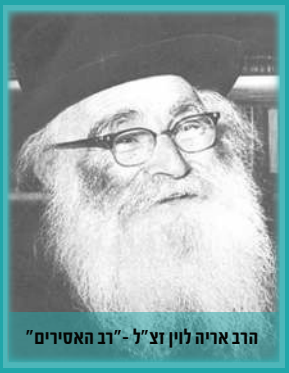
הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | שלום הרב, בתי בת חמש וברצוני לדעת מהו הגיל שהחל ממנו צריך להיזהר בהלכות צניעות אצל בנות קטנות?

תשובה | לעניין איסור נגיעה פסק מרן הגרש"ז (הלי"ש פ"כ) שהדין זהה לאיסור ייחוד, הוה אומר שמגיל שלוש אסור לגעת נגיעה של חיבה בילדה שאינה שלו.

לעניין איסור ראייה והסתכלות, וממילא גם לעניין ק"ש למול חוסר צניעות, נקטו הפוסקים כדברי מרן החזו"א (סי' ט"ז) שכל שאין דעת בני אדם עליהן בגלל גילן- אין חשש. לכן עד גיל שש-שבע אין איסור (הלי"ש שם). אבל מגיל זה יש כבר איסור. לכן אלו שמביאות את הילדות לבית הכנסת בלבוש קצר מעל גיל שבע יש למחות בהן.

רק אציין את דברי רבינו הקדוש רבינו יונה שיש הבדל בין ראייה להסתכלות, זאת אומרת שהבטה אסורה אך ראייה באקראי ללא הבטה מותרת, וכמובן כל זה כשיש צניעות (מ"ב סי' ע"ה).

שאלה | שלום הרב, אחותי הגדולה עוד לא התחתנה, שמעתי שיש איסור לעקוף אותה בשידוכין כשאינה מסכימה (מחשש שהדבר יפגע בשידוכיה), כיצד יש לנהוג?

תשובה | בעקבות הסיפור של יעקב ולאה פסק הש"ך שהלכה כלבן הארמי, שקודם משדכים את הבוגרת ורק אז את הצעירה. אבל מהראוי שהאחות תמחל לאחותה ולא תפסיד מלוותר, שכן מי אמר שבגלל זה תיפגע בשידוכיה? אמנם אם לא תמחל אז לכאורה אסור לאחות לעקוף אותה עד שתמחל לה.